

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, »Narodni dom«,
I. nadstr. — Telefon: št. 77.

Izhaja vsako soboto.
Mesečna naročnina: za tuzemstvo 6, za inozemstvo 8 Din.

Inserati se računajo po velikosti in so cene v upravi
na razpolago.

Trboveljsko afero se hoče potlačiti.

Ekspeze ministra za šume in rude. — Nerazumljivo popustljiv nastop klerikalcev v narodni skupščini. — Organizirajmo novo akcijo!

Ko se je vrnila v Beograd ministrska komisija, ki se je na licu mesta informirala o razmerah pri Trboveljski premogokopni družbi, je bil izdan uradni komunikat ministrstva za šume in rude, kjer je bilo na koncu obljubljeno, da bo o celi zadevi govoril minister za šume in rudnike še v Narodni skupščini.

Pretekli teden je bil v Narodni skupščini na vrsti ekspeze ministra za šume in rude. V ekspezi je marsikaj obširno obravnaval minister za šume in rude, le Trboveljsko premogokopno družbo je omenil kar tako mimogrede. Ni se mu zdelo vredno, da bi obsodil krivične redukcije in znižanje mezd, ali da bi pojasnil poslovanje zloglasne Internacionalne prodajne družbe za premog. Večino svojega ekspeze je posvetil ministru za šume in rude državnim rudnikom, kjer je izbruhnila velika kriza vsled slabe, birokratične uprave. Zgledalo je tako, kot da hoče minister s primerom državnih rudnikov celo opravičiti nujnost ukrepov Trboveljske proti slovenskim rudarjem, četudi je položaj državnih rudnikov bistveno drugačen od položaja trb. premogokopov.

Ekspeze ministra za šume in rude se je zaključil tako, da so med poslanci nastala prazna prerokanja o nastavljanju državnih uslužbencev, mesto da bi ostala razprava pri stvarnosti in posvetila največjo pozornost dogodkom v Sloveniji, kjer je več kot tisoč rudarjev vrženih na cesto, drugim tisočem se pa onemogočuje eksistenčna možnost.

Slovenski klerikalni tisk je še nekaj dni pred ekspezojem ministra za šume in rude bruhal žveplo in ogenj na Trboveljsko. Upravičeno se je pričakovalo, da bodo klerikalni poslanci pri proračunski debati odločno zastopali pravice slovenskih rudarjev in da bodo brezobzirno razkrinkali nečloveško postopanje inozemskih premogarskih magnatov. Zastonj smo pričakovali od klerikalcev, da bodo v Narodni skupščini obelodanili predvsem one fakte, ki najbolj obremenjujejo Trboveljsko in ki bi primorali tudi ministra za šume in rude, da se premakne iz svoje rezerve.

Angleško premogovno vprašanje.

Nerentabilnost premogovne industrije — Sredstva, ki naj bi rešila krizo. — Dosedanji prispevki državne blagajne.

Bivši angleški ministrski predsednik in voditelj angleške liberalne stranke Lloyd George je objavil v »Prager Tagblattu« članek, ki zasluži pozornost širše javnosti. Posebno njegov drugi del, v katerem govori o krizi premogovne industrije na Angleškem, je značilen za težave, s katerimi se mora boriti ta poleg Amerike najjačja industrijska država sveta.

Premogovne krize se dotikajo vse stranke, tako delavske kot delodajalski karteli zelo previdno, takorekoč v ročavicah. Ker vse vedo, da je to vprašanje naravnost življenjskega pomena za industrijsko moč britanskega imperija. Vse je nekako poparjeno in čaka na rešitev. Po avtorjevem mnenju je to pravi čas za ureditev tega perečega vprašanja angleškega gospodarskega življenja in vsako odlašanje lahko povzroči največjo škodo.

Posebna premogovna komisija, sestavljena iz priznanih strokovnjakov kot tudi interesiranih strank je preiskala vroke nerentabilnosti angleške premogovne industrije in je predložila vladi tudi konkretne predloge, kako bi se dali nedostatki odpraviti. Ti predlogi zahtevajo težke žrtve od vseh, predvsem pa od lastnikov premogovnikov. Referat komisije se ozira tako na sedanje stanje, kakor tudi na bodoči razvoj premogovne industrije. V kolikor se tiče bodočega razvoja, so predlogi v direktnem nasprotju s socialističnimi predlogi, katere zmetava komisija kot »nepraktične, za splošnost nekoristne, ki bi samo povzročili težke gospodarske nevarnosti«.

Sredstva, ki naj bi rešila krizo angleške premogovne industrije, so v

glavnem sledeča: nakup premogovnikov po državi — eventualna nasilna združitve premogovnikov, s čimer bi se doseglo znižanje produkcijskih stroškov in zboljšanje produkcijskih metod — nasilna odstranitev ovir s strani skopušnih in neuvidevnih lastnikov premogovnikov — razširjenje udeležbe delavcev na dobičku — izboljšanje stanovanjskih in življenjskih razmer rudarjev — razširjenje uporabe znanstvenih metod pri pridobivanju in uporabljanju premoga — državna organizacija in pomoč pri raziskavanjih novih metod pridobivanja in uporabljanja. Država sama naj bi sicer ne vodila nobenega premogovnega obrata, toda narodu kot celoti naj bo dana možnost, da polno izrazi svojo lastniško pravico na premogovnikih in izvede boljše organizacijo dela, kakor tudi izboljšanje življenjskih razmer rudarjev in njihovih rodbin. Komisija v svojem referatu h koncu podarja, da bo rudarstvo, če se bodo njeni predlogi udeležili, znova doseglo tako stopnjo blaginje, ki bo zasenčila vse, kar se je doživelo v preteklosti.

Po mnenju premogovne komisije je angleška premogovna industrija na robu propada. Brez vladne pomoči bi obratovala z 1 in pol šilinga zgube pri toni, 20 % rudarskih plač se izplačuje iz žepov angleških davkoplačevalcev. Ali z drugimi besedami: 1 in pol šilinga pri toni za rudarske plače in 1 in pol šilinga pri toni za dobiček mora prispevati državna blagajna, če naj se premogovniki obdržijo v obratu.

To je za vsako državo popolnoma nevedržno stanje, posebno za državo, ki zahteva zaupanja na podlagi svojih zdravih in trdnih financ.

Mezde in cene.

Neznosne življenske razmere. — Vse žrtve ne more nositi delavski razred. — Znižanje obrestne mere in neposrednih davkov.

Gmotni položaj jugoslovanskega delavstva in sploh vseh nameščencev ni tak, kot bi po pravici moral biti in kakršen bi lahko bil. Za časa vojne in prva povojna leta, ko so cene vsem življenjskim potrebščinam rapidno rasle, so jim mezde in plače le polagoma sledile in to v absolutno nezadostni meri. Sicer je res, da težki časi zahtevajo vedno svojih žrtve, toda ni res, da bi moral vse žrtve nositi vedno najbednejši, delavski razred.

Zadnje čase se sicer opaža padanje cen, toda še dolgo ne zadostno, da bi se izravnilo krivično stanje, v katerega je zašel brez lastne krivde tekem vojne in v povojnih letih delavec in nameščenec. Mezde in plače naših delavcev znašajo proti predvojnini med 10 do 15-kratno vsoto, medtem ko so cene najnujnejšim življenjskim potrebščinam neprimerno bolj poskočile. Delavec in nameščenec katerekoli stroke danes za svojo mezdo niti od daleč ne more kupiti iste količine blaga, kot si jo je zanj lahko kupil pred vojno. In samo to daje merilo za višino takratne in sedanje mezde. Ker ni važna višina mezde, temveč njena kupna sila, ki se izraža v množini blaga, ki se zanj more dobiti.

Stavi se nam pa še drugo vprašanje: kakšno je razmerje med gmošnim stanjem našega delavca in nameščenca in delavcem in nameščencem v drugih državah. S strani naših delodajalcev se trdi, da se našemu delavstvu in nameščencem godi bolje, kot se godi tem slojem v drugih državah. To pa ni res. Mednarodni urad dela je izdelal v tem pogledu primerjalno statistiko, v kateri zavzemamo mi eno zadnjih mest. Na slabšem so le najbolj zaostale poljedelske dežele, pri katerih se pa mora računati, da dobe delavstvo in nameščenci velik del svoje plače v naravnih dobrinah, kar se pri statistiki ni jemalo v poštev.

To nezdružljivo in krivično gmošno stanje delavcev in nameščencev kliče po zbolšanju. O tem se je že mnogo govorilo in pisalo, toda na žalost prav

malo ali nič storilo, česar vzrok je pred vsem skoro popolnoma razdrapano strokovno gibanje pri nas. Sedaj, ko se končno pričinja tudi pri nas v vedno večji meri uvidevati nujnost enotnega nastopanja vsaj v strokovnih stvareh, ki so za delavstvo in nameščence naravnost življenskega položaja, lahko upamo, da se bo tudi v tej stvari obrnilo na bolje.

Izgovor, da bi naša industrija ne mogla izhajati, ali pa, da bi se cene izdelkom morale zvišati, če bi se zvišale mezde, ne drži. Naša industrija je z varstvenimi carinami silno zaščitena pred inozemsko konkurenco in vendar so v državah, odkoder prihaja ta konkurenca, delavci in nameščenci bolje plačani nego pri nas. Glede povišanja cen izdelkom pa velja sledeče: zvišanje mezd in plač se da kriti še na mnogo drugih načinov kot pa je povišanje cen izdelkom. V tem pogledu pride v poštev predvsem znižanje, izdatno znižanje obrestne mere, ker visokoobrestni krediti silno podražujejo vso produkcijo in tlačijo vsled tega posredno tudi mezde in plače. Tukaj mora storiti Narodna banka in za njo drugi naši denarni zavodi svojo dolžnost in mezda in plače se bodo prav hitro lahko zvišale, ne da bi bilo treba dvigniti cene izdelkom, ki so itak visoko nad svetovno pariteto.

Druga pot bi bila znižanje direktnih, neposrednih davkov, ki danes duše našo industrijo, s čimer mora iti roko v roki seveda tudi varčevanje v vsem našem narodnem gospodarstvu. Seveda to varčevanje ne sme izgledati tako, kot je izjava sedanja vlada. Tudi boljše notranja organizacija naše industrije bi privedla do velikih prihrankov, ki bi se mogli in morali porabiti za kritje povečanih izdatkov za mezde in plače.

Nagrada za zvišanje mezd in plač bi se torej pri dobri volji prav lahko našla. In na to je treba z vsemi silami delati, ker bi se s tem povečal tudi ves konzum. In dobiček od tega bi imel v enaki meri producent, trgovec in konzument.

Nov svetovni imperij.

Italijanska finančna kolonijalna politika. — Stremljenje po starorimskem gospodstvu. — Nedosežnost fašističnega apetita.

Koncem lanskega leta je proglasil Mussolini v enem svojih znanih govorov, da je odločen pričeti tri težke bitke: z živili, z liri in z zamejnimi dolgovi. Istočasno je izrazil nado, da bodo vse te tri bitke zmagovite.

In v resnici: Italija je konsolidirala svoj dolg v Zedinjenih državah in v letošnjem januarju tudi svoje obveznosti napram Angliji. Zedinjene države so se izkazale napram Italiji za zelo velikodušne, Anglija pa je bila še popustljivejša. Pogoji dogovora z Londonom tvorijo komaj tretjino tega, kar zahteva Anglija od Francije — plačilna zmoglost Italije bi baje ne prenesla težjih plačilnih pogojev. Združene države severoameriške pa se sklicujejo na notranjepolitične razmere. Tako ameriški kakor tudi angleški časopisi pa soglasno poudarjajo, da stopa Italija v novo razdobje gospodarskega razvoja, kakor ga do sedaj za Apeninami niso še poznali.

Dasi lahko predpostavljamo, da je pri teh časopisnih vesteh igral nemajhno vlogo tudi italijanski fond za inozemsko propagando, vendar ne smemo prezreti, da te vesti v veliki meri le odgovarjajo dejanstvenemu položaju v Italiji, ker ena največjih napak je podcenjevanje sovražnika. In za nas predstavlja Italija kljub vsem prijateljskim paktom še vedno neprijateljsko silo, ki aspirira na naše ozemlje in katera smatra sedanje naše meje samo začasne.

Poglejmo kako stvari v resnici stoje. Prebivalstvo Italije raste kljub razmeroma najštevilnejšemu izseljevanju zelo naglo in je naraslo že na 42 milijonov. Žetev je dala 6 in pol milijonov ton žita, torej za 2 milijona ton več, nego v letih 1913—14. Tonaža trgovskega ladjstva, ki znaša letos 310.000 ton, uvršča Italijo takoj za Anglijo, ki šteje 885

tisoč ton. Primanjkljaj trgovinske bilance pa je še vedno zelo velik. Toda medtem ko je nastajal ta primanjkljaj v prvih povojnih letih vsled velikega dovoza živil, raste sedaj vsled velike množine surovin, katere je treba uvajati za kritje potreb zelo živahne in lepo razvijajoče se italijanske industrije. Lira se je stabilizirala, ko je premagala več kot eno težko krizo. Število nezaposlenih se zmanjšuje in število trajno brezposelnih ne presega nevelikega števila 100.000.

Napredujoča konsolidacija in splošno opazovani napredek je prevelik, da ne bi učinkoval na srce in možgane hitro navdušenih Italijanov. Opozicije ni več. Armada je podrejena milici, ki tvori osnovno silo fašizma. Novi zakon, ki zahteva za slučaj poroke kavcijo, izloča iz armade siromašne častnike. Duhovništvo bo podrejeno novi »fašistiški konstituciji«. Kardinal Gaspari z njo ne soglaša in bo vsled tega brzkone moral zapustiti Vatikan. Iz Mussolinija so napravili skoro božanstvo. Je več kot kralj, ki molči, je diktator, ki vsiljuje kralju svoje ministre, parlamentu in senatu dnevni red in celo način glasovanja, če bi se kd predznil upreti kakim njegovim zahtevam. Nedotakljivost njegove osebe je zaščitena z zakonom, ki kaznuje vsako kritiko s petnajstletno ječo, v »težjih« slučajih celo s smrtno ječo.

Fašisti vso to slavo in neslavo pripisujejo izključno fašizmu. In kličejo, da mora fašizem obnoviti ponosno slavo velikega svetovnega imperija starorimskega. K temu da je poklican in njegova dolžnost je, da da italijanskemu narodu izgubljeno Gospodstvo! Mussolini sam sicer tolaži francosko javno mnenje, ki je zelo občutljivo, kadar gre za Korziko, Nizzo, Savojsko in Tunis.

Zato je izjavil dopisniku lista »Avenir«, da italijanska politika ne bo šla v tej smeri. Toda ko je Coppola za bučanja fanfar 5. januarja razvil cesarski prapor, je soglasno kričal ves italijanski tisk — to je tisk oficijelni, ker danes drugega v Italiji ni —: »Italijanski imperij je kolonijalni imperij, imperij izvenevropski, Italija je gospodarica zamerja in Sredozemskega morja!«

Hrepeneči italijanski pogledi imajo že zopet nov cilj: Sirijo. »Ali vam je Sirija v resnici tako pri srcu, da ne morete priznati naše trgovinske premoči v Mali Aziji?« je vprašal Mussolini francoskega žurnalista.

Torej Sirija! Italijansko blago in italijansko trgovsko ladjstvo že osvaja egipčanska pristanišča in v Sirijo je izvozila Italija v preteklem letu blaga za 77 milijonov frankov proti 113 milijonom francoskega blaga.

Mussolini pričinja četrto bitko, bitko za kolonije. Nekdaj je Nemčija, ko jo je Bismarck ujedinil, preživljala dobo pravilnega razvoja industrije in trgovine. Nato je pričela pridobivati kolonije in »mesto na solncu«. Šla je po isti poti, kot jo danes nakazuje italijanski tisk. In je prišla l. 1918 — do Versailles!

Ustavljeno delovanje Delavske zbornice.

Predlog za potovanje v Rusijo. — Zbornica je votirala 100.000 dinarjev. — Intrige.

Kakor smo že v zadnji številki poročali, je na brzojavni nalog ministra za socialno politiko začasno ustavljeno delovanje Delavske zbornice. Do sedaj se še minister za socialno politiko ni potrudil, da navede vzroke, ki so ga dovedli do tega koraka. Očitno imajo v Beogradu zelo malo respektu pred delavskimi zbornicami, ker si drugače ne bi mogli razlagati omalovažujoče in žaljivo poslovanje ministrstva za socialno politiko — z lakoničnimi brzojavkami!

Kolikor se je izvedelo iz neuradnih virov, je minister za socialno politiko ustavil delovanje Delavske zbornice zato, ker je bil na prvi zbornični seji, dne 7. marca sprejet predlog, da se votira tisoč dinarjev za delegacijo, ki bi v študijske svrhe odpotovala v Rusijo. V tem sklepu je baje videlo ministrstvo za socialno politiko boljševisko propagando, ki je nedopustna po zakonu o zaščiti države.

Predlog za potovanje v Rusijo je stavil bivši komunist Makuc. V obliki kot je bil s strani Makuca stavljen predlog ni našel večine v Delavski zbornici. Predlog, da se odpošlje delavska delegacija v Rusijo je bil sprejet šele tedaj, ko ga je izpopolnil dodatni predlog tov. dr. Bohinjca, da se organizira potovanje sporazumno z drugimi Delavskimi zbornicami v državi in predvsem v sporazumu s centralnim tajništvom Delavskih zbornic v Beogradu. Za nanovo modificiran predlog tov. dr. Bohinjca so glasovali nato vsi klubi Delavske zbornice.

Z dodatnim predlogom tov. dr. Bohinjca je bila nedvomno odstranjena vsaka eventualna tendenca Makučevega predloga. Ministrstvo za socialno politiko išče sedaj dlako v jaju, če hoče s sprejetjem predloga o potovanju v Rusijo izkonstruirati boljševisko propagando v Delavski zbornici.

Iz raznih evropskih držav so že potovale v Rusijo delegacije v študijske svrhe. Večina teh delegacij je bila po svojem prepričanju nasprotna boljševiskim idejam. Tudi jugoslovanska delavska delegacija ne bi bila sestavljena iz samih simpaterjev do boljševiskov in bi prav gotovo ne bil njen namen ničesar drugega, kot proučiti gospodarske in socialne razmere v Rusiji. Kot v drugih evropskih državah niso nastopali proti takim delegacijam, prav tako bi ne bilo treba videti našemu ministrstvu za socialno politiko tam boljševiskih strahov, kjer jih ni.

Če je pa že hotelo ministrstvo za socialno politiko na vsak način preprečiti potovanje v Rusijo, potem bi pa naj razveljavilo samo sklep Delavske zbornice, ki votira 100.000 dinarjev za potovanje in stvar bi bila v redu. Nedopustno pa je, da ministrstvo za socialno politiko onemogoči vse delo Delavski zbornici radi enega nevskečnega sklepa in to ravno v času, ko je njeno

udejstvovanje za delavstvo najbolj potrebno. Nesramnost prve vrste je, da se neutemeljeno krši avtonomna pravica Delavske zbornice, katero je izvolilo čez 56.000 delavskih volilcev. Proti temu velikemu številu na delovanju zbornice interesiranih volilcev

Naša socialna politika.

Površnost ministrovih izvajanj. — Vršni se edino popisovanje. — Parlamentu ni bila predložena niti ena mednarodna konvencija. — Kontrola tujega delavstva. — Reforma delavskega zavarovanja. — Izseljeniško vprašanje.

Prejšnji teden je prišel v narodni skupščini na vrsto proračun ministrstva za socialno politiko. Ob tej priliki je o naših razmerah na socialnem polju izpregovoril minister za socialno politiko g. Milan Simonović, ki je skušal podati sliko sedanjega socialnega stanja v naši državi in obenem nakazati smernice za bodoči razvoj državne socialne politike v naši državi.

Od naših ministrov nismo navajeni globokih, resnih in s številskimi vsestransko podprtih izvajanj. Toda

površnost izvajanj ministra za socialno politiko,

pomanjkanje skoro vseh statističnih podatkov, splošnost obljub za bodočnost je pa vendar tolikšna, da bi je ne pričakovali niti od jugoslovanskega ministra. Govoril je o različnih pravilnikih in komisijah in obljubil je različne pravilnike, toda da bi vsaj približno označil njih vsebino, to mu ni prišlo na misel. Menda si je mislil: če se parlament sam ne briga za socialno zakonodajo, zakaj bi se zanj brigal minister za socialno politiko, katerega mislijo tako ali tako reducirati. Žalostna logika, toda izgleda, da je resnična.

Pa oglejmo si njegova izvajanja podrobneje.

— Mi v današnji novi državi nismo mogli močje preiti preko raznih socialnih problemov in osnovali smo posebno ministrstvo za posle te vrste. Vsi ti posli se morajo razdeliti v glavnem na sledeče vrste: zaščita delavstva in delavsko zavarovanje, zaščita dece, mladine in starcev, skrb za naše invalide in za rodbine v vojni padlih in umrlih in zatem bi prišla državna intervencija v gospodarskih odnosih radi zaščite celote, kako da naj bi se obdržalo potrebno družabno ravnotežje in zabranila nasprotja, ki bi ovirala napredovanje. Za tem pride državna statistika, prav za prav popis prebivalstva in živine.

kar edino se danes vrši

in poleg tega bi prišli še posli ukinjenega ministrstva za prehrano in obnovu zemlje, katerega likvidacija je tudi poverjena temu ministrstvu.

To je uvod znamenitih izvajanj. Skoro ni treba komentarja k njemu, ker tak uvod bi si lahko privoščil prav vsakdo, ki je le od daleč vtaknil nos v naloge sodbene socialne politike. Toda zanimivi so ministri-ovi pogojniki, ki kažejo, da je mož odkritosrčen: »zatem bi prišla državna intervencija—, »kako naj bi se obdržalo potrebno družabno ravnotežje—« — torej vse samo bi, ne kaj v resnici je, kaj naj se v resnici zgodi, oziroma kaj se je zgodilo. In zelo, zelo zanimivo priznanje, da se od vseh naštetih nalog moderne socialne politike vrši po ministrovem mnenju edino popisovanje prebivalstva in živine. Skoro da ima prav, toda za ta posel bi v resnici ne bilo potrebno posebno ministrstvo.

In g. minister je tudi nadalje odkritosrčen, ker takoj za uvodom nadaljuje: —

bi moralo tudi ministrstvo za socialno politiko nastopati prevdarneje!

Govori se, da so napotile ministrstvo za socialno politiko k temu koraku razne intrige... Koliko je na tem resnice, se prav kmalu izkaže!

Kar se tiče delavskega vprašanja, moram na žalost takoj konstatovati, da

vse dosedaj nismo imeli časa, da se v parlamentu pobavimo vsaj z eno od konvencij, ki so mednarodnega značaja.

Ostale države, n. pr. Anglija ali Češkoslovaška so omenjene konvencije (osemurni delavnik, prepoved uporabe belega forsforja pri izdelovanju vžgalice, prepoved nočnega dela za ženske, prepoved uporabljanja nedorasle dece za delo itd.) že davno spravile pred svoje parlamente in jih spravile v okvir domačih zakonov. In omenjene države imajo prav take in večje težkoče, kot naša in njihovi parlamenti niso samo izglasovali aparat kot je to naša skupščina. Kljub temu pa naše vlade niso smatrale za potrebno, da predlože skupščini zakonite načrte o definitivni ureditvi socialnih vprašanj, ki so take važnosti, da so se vse kulturne države mednarodno obvezale, da jih uzakonijo. Opravičilo, da se dela s polno paro na tem, da se takoj po sprejetju proračuna predlože zadevni zakonni narodni skupščini, ne drži, ker je bilo za to dovolj časa doslej in ker po izkušnjih, ki jo imamo z obljubami naših ministrov, niso taka opravičila pač nič drugega, kot — medle obljube.

— Pri socialni zaščiti delavstva se govori na prvem mestu o tem, da se mora kontrolirati

zaposlovanje tujih delavcev.

Ne moremo popolnoma zavreti pristop tujcev, toda skrbeti moramo, da ima naš delavski živelj doma možnost pridobivanja. Pri prevzemu svojega resorta sem izdelal nov pravilnik o tem vprašanju. In mislim, da je ta pravilnik zadostna garancija —.

Ne, ta pravilnik nikakor ni zadostna garancija, da bo naš človek v resnici v prvi vrsti na svoji zemlji našel zaslužek. Posebno nameščenci pri zasebnih tvrdkah in pa pri akcijskih družbah, kjer igra glavno vlogo inozemski kapital, vedo, da so vsa boljša mesta zasedena po inozemcih, in sicer inozemcih, ki niso za dotična mesta ne strokovno, ne moralno prav nič boljše kvalificirani od domačinov. Mirno lahko trdimo, da imamo do res maloštevilnih izjem danes za vse stroke na razpolago

dovolj domačih kvalificiranih delavcev.

nameščencev in vodilnih moči, da pa se vkljub temu drže na naših najboljših mestih tujci, medtem ko morajo naši ljudje v tujino s trebnom za kruhom. Če misli g. minister resno na izboljšanje, potem mora v tem vprašanju nastopiti z dosledno strogostjo in pričetni odzgoraj. Saj vemo, da inozemski ravnanje prav hitro pripelje za seboj celo kopico inozemskih nameščencev, ki dobe najboljša mesta, medtem ko ostane za domačina le najbolj umazano delo, ki ga tujec neče opravljati.

Strinjamo pa se z g. ministrom, ko pravi, da stremi za tem, da ne bodo delavski sindikati in delavske zbornice samo ekspoziture posameznih političnih strank, temveč da bodo res razredni predstavitelji delavskega sveta. Toda naj pride

od besed k dejanjem.

Ker zadnje volitve v Delavsko zbornico v Ljubljani so menda dovolj kričeče pokazale, da gotova politična skupina smatra to za delavsko vprašanje tako važno ustanovo za izključno svoj domini, ki po njenem mnenju nima drugih nalog, kot dati nekaj tihlih, toda izdatnih sinekur za njene politične pristaše.

Ker prihajajo g. ministru radi delavskega zavarovanja od vseh strani pritožbe, hoče to

zavarovanje postaviti na zdrave temelje,

in v to svrhu je sestavil posebne komisije, ki naj prouče delo in metode osrednjega urada, kakor tudi okolišnih uradov za zavarovanje delavcev. Kakor hitro bo dobil poročila od teh komisij, da bo staval svoje predloge glede izpremenb delavskega zavarovanja. Dolgotrajna in malo nad vzneta pot. Naj bi g. minister sklical raje anketo strokovnih poznavalcev razmer in zastopnikov interesiranih slojev, delavcev in delodajalcev, pa bi hitro spoznal, kje da čevelj žuli. Mi smo o tem vprašanju objavili že v zadnji številki od poklicane roke obširen članek in se vsled tega k stvari ne povračamo. Želeli pa bi, da bi si omenjeni članek prečital tudi g. minister, pa bi mu morda ne bilo treba čakati na poročila dolgotrajnih in dragih komisij.

G. minister razpravlja nato o sirotinskem vprašanju. O tem vprašanju ve poleg nekaterih številčkov povedati samo to, da smo danes imogo na slabšem, ko je bila pred vojna Srbija in da privatna inicijativa pada. Treba je, da se privatna inicijativa zopet dvigne in g. minister tudi upa, da bodo razmere kmalu take, da se bo tudi narodna skupščina podrobneje bavila s tem vprašanjem, naker se bo po njegovem mnenju vse obrnilo na boljše. Mi o tem seveda zelo, zelo dvomimo.

O izseljeniškem vprašanju

je g. minister vendarle nekoliko točneje informiran, dasi tudi o tem vprašanju ne razpolaga z uradnimi podatki, temveč se v glavnem opira na podatke zagrebškega publicista Milana Marjanovića. Iz njegovih izjav izhaja, da je med izseljeniki največ Slovencev, ki so tudi v inozemstvu najbolj organizirani. Njihovo število znaša 250.000, medtem ko znaša število vseh izseljenikov okoli 700.000. Po prevratu je prva leta število vračajočih presegalo število odhajajočih, toda kmalu se je to razmerje preokrenilo in sedaj

število odhajajočih zopet stalno raste.

G. minister je mnenja, da izseljevanja ne gre zavirati, ker kdor ne najde kruha doma, naj ga gre iskati po svetu. V resnici je to najlažja rešitev vseh socialnih vprašanj. Da bi seveda g. minister proučil razmere, vsled katerih ljudje ne najdejo kruha doma in predlagal uspešna sredstva za zboljšanje in odpravo teh razmer, tega vendar od jugoslovanskega ministra ne bo nikdo pričakoval.

Pobijanje draginje

je najboljše urejeno v Sloveniji, slabše na Hrvaškem, najslabše v Srbiji, kjer se za to vprašanje sploh nikdo ne briga. Torej tudi ministrstvo za socialno politiko ne. Sicer pa je že izdelal načrt, o katerem misli, prepričan menda o tem sam ni, da bo zelo blagovorno učinkoval.

Tudi o stanovanjskem vprašanju izjavlja, da se bo potrudil, da bo čimprej rešeno. Kako si predstavlja to rešitev, je zopet pozabil povedati.

Kot smo že uvodoma omenili, so izvajanja g. ministra za socialno politiko taka, da jih mora biti pri vsej njihovi odkritosrčnosti vsakega socialno-napredno mislečega človeka sram. Toda naša mlada država in naša sterilna narodna skupščina prenese mnogo in bo prenesla še to. Mi pa pravimo: v ministrstvu za socialno politiko spadajo drugi in drugačni ljudje.

Priporočamo knjige ljudske univerze

1. zv. Karl Ozwald: O potrebi socialno-etične orientacije; cena 3 din.
2. zv. Alojzija Štebi: Zaščita zanemarjene dece in mladine; cena 3 din.
3. zv. Dr. Alma Sodnik: O vzgoji deklet; cena 3 din.
4. zv. F. S. Finžgar: O lepi knjigi; cena 3 din.
5. zv. Dr. Rado Kušej: Cerkev v luči prava in etike; cena 5 din.
6. zv. Dr. Metod Dolenc: Kaj hoče moderno kazensko pravo; cena 5 din.
7. zv. Jos. Wester: O naši srednji šoli; cena 5 din.
8. zv. Ing. Jaroslav Foerster: O strokovnem šolstvu; cena 5 din.

Zvezki se dobe v knjigarnah, ali se pa pismo naročajo pri ZADRUŽNI KNJIGARNI, r. z. z o. z. v Ljubljani.

Politični pregled.

K situaciji. Odnosaji med radikali in radicevci so neiskreni in naj so se tudi sprti ministri poljubovali v znamenju sprave. Da se do sedaj še niso definitivno ločili, je vzrok samo v tem, ker je ločitev bila zaenkrat nemogoča. Vlada mi težavam se je zadnje dni priključil še velik razdor: ki je nastal v radikalni stranki. Pašičevega sina Rade Pašića je v beograjskih listih srdito napadel Dragiša Stojadinović, podsekretar ministrstva za trgovino in industrijo, očitajoč mu razne koruptivne afeze, katere je izvršil s pomočjo svojih odličnih zvez. Stojadinović je sorodnik Ljube Jovanovića. Vsled hudih očitkov je bil Rade Pašić prisiljen, da je tožil Dragišo Stojadinovića. Pred beogradskim sodiščem se je vršilo že več razprav, na katerih je prišlo do raznih senzacionalnih razkritij. Pravda je tudi pokazala, da se ne vrši samo borba med Rade Pašićem in Dragišo Stojadinovićem, ampak tudi med Nikolo Pašićem in Ljubo Jovanovićem. Rade Pašić je to zadnje dni ponovno izjavil in obenem tudi brezobzirno napadel Ljubo Jovanovića, ki da je baje pravi voditelj cele kampanje proti njemu zato, da zadene obenem njegovega očeta. Spor se je tako stopnjeval, da je Ljuba Jovanović izstopil iz odbora za proslavo Pašičeve osemdesetletnice z izjavo, da so napadi, ki so prišli nanj od sina predsednika vlade Pašića take narave, da mu je nemogoče sodelovati v odboru. V radikalnem poslanskem klubu vlada že od nekdaj skrajno napeto razmerje med Pašićem in Jovanovićem ter je bil vedno Jovanović tisti, ki je vodil opozicijo proti Pašiću. Sedaj zglada tako, da je nasprotje obeh vodilnih politikov radikalne stranke doseglo svoj višek. V prihodnjih dneh se bo odločilo, kdo bo zmagal v radikalnem klubu. Nekateri trdijo, da ima za seboj Jovanović večino v radikalnem klubu: drugi so pa zopet mnenja, da je Pašičeva avtoriteta še vedno tako velika, da se ji bo moral ukloniti Jovanović in z njim vsi tisti, ki ga podpirajo v boju proti Pašičevi politiki. Naj bo kakor hoče, gotovo je, da je spor med Pašićem in Jovanovićem pretresel temelje radikalne stranke in obenem omajal tudi sedanjo vlado.

Interpelacije o aferi Rade Pašića. Davidovičević, muslimani, zemljoradniki in klerikalcji so naslovili na predsedstvo Narodne skupščine interpelacijo o aferi Rade Pašića. Interpelacije niso podpisali samostojni demokrati, ki so vložili svojo interpelacijo in hrvatski federalisti, ki so izdali le komunikje, v katerem pravijo, da soglašajo z akcijo opozicije. Interpelacije v splošnem ugotavljajo, da plačje država svoje velike nabavke za sto odstotkov dražje samo vsled tega, ker se pri oddaji nabavk pojavljajo posredovalci, ki so v zvezi s politiki in ki izrabljajo svoj vpliv v korist gotovih tvrdk. Pravda med R. Pašićem in D. Stojadinovićem ni več privatnega značaja, ker so bile iznešene konkretne obtožbe, ki obremenjujejo poslovanje raznih ministrstev. Interpelacije zlasti navaajo, da je Rade Pašić interveniral pri ministru za finance za izplačilo dolga dehiškemu društvu v Adamovem (CSR), za kar je dobil 15 milijonov dinarjev provizije. Dalje je po zadržani interpelantov finančni minister na Rade Pašičev pritisk odredil izplačilo 10 milijonov Kč in izdal bone za 54 milijonov Kč ravno v trenutku, ko se razni stari dolgovni bili izplačani. Končno se v interpelacijah izprašuje, kako je prišel Rade Pašić v zunanje ministru do čeka in si dal izplačati znesek 508.000 dinarjev. — Interpelacije so izzvale v Beogradu senzacijo. Obdolžitve interpelantov so takega značaja, da bo morala vlada takoj odgovoriti in to še pred odglasovanjem proračuna.

Zunanji minister dr. Ninčić se je vrnil iz Pariza v Beograd in se udeleži seje narodne skupščine, ko bo na vrsti proračun njegovega resora. Pri tej priliki bo pojasnil

svoje potovanje v Rim in Pariz. Kolikor se je dosedaj zvedelo, se je v Rimu dr. Ninčić razgovarjal z Mussolinijem o tem, kako dopolniti že sklenjeni italijansko-jugoslovanski pakt prijateljstva. Do končnega zaključka med obema državnikoma pa ni prišlo, ker je Italija pristala samo na pakt z Jugoslavijo, ni pa pristala na to, da bi bil sopolisnik tega pakta tudi Francija. V Parizu je Briand ponudil Ninčiću pakt v tem smislu, kot ga je že Francija sklenila s Češkoslovaško. Poudarja se pa iz zunanega ministrstva, da naj bodo pogoji sporazuma z Italijo kakršnikoli, politična orientacija naše države se ne bo spremenila, kakor tudi ne odnosaji z državami Male antante.

Ekspoze ministra za trgovino in industrijo. V letošnjem budžetu so predvideni stroški za ministrstvo za trg. in ind. v znesku 92.812.514 Din. Če se izvedejo stroški za vsa podjetja, ki spadajo v resor ministrstva, znaša budžet samo 49.042.135 Din. Cd tega zneska se izda 33 odstotkov za administracijo in 67 odstotkov za šolstvo. Trgovska bilanca je bila do lanskega leta pasivna, dočim je sedaj aktivna. Od vseh sosednih držav imata samo Češkoslovaška in Rumunija aktivne trg. bilance, dočim so trg. bilance v Bolgariji, Madžarski, Poljski, Avstriji in Italiji pasivne. — V državi je 651 denarnih zavodov. Preračunši kapital naših denarnih zavodov na zlato bazo, imamo samo dva denarna zavoda s kapitalom 2 milijonov dolarjev. Leta 1924 so znašali rezervni fondii naših denarnih zavodov 2 in pol milijard dinarjev. Skupni bančni promet je znašal leta 1924 skoraj devet in pol milijard dinarjev. — Naš izvoz na Jadransko morje se vedno veča in naloga bodočnosti je, da kar najtesneje zvežemo vso državo z Jadranskim morjem, da bomo imeli tem hitrejši kontakt z ostalim svetom. — Minister se je izrekel proti gospodarskim monopolum: vse naj bo prepuščeno privatni inicijativi. — Ministrstvo za trg. in industrijo pripravlja zakonske osnutke o izenačenju zakona o trg. zbornicah, zakonski osnutki o ilegalni konkurenciji, o javnih skladiščih itd.

Davidovičev govor. V Pirotu je govoril na zboru demokratske stranke Ljuba Davidović, ki je med drugim izjavil: Radič je napravil veliko napako, da je sklenil sporazum s Pašićem. Lahko bi z vsemi ostalimi strankami, z nami, muslimani, Korošcem in zemljoradniki, napravil mnogo častnejši sporazum, ki bi bil boljše za Radiča in za samo državo. Pričakovalo se je, da bo mlada Radičeva stranka pametno ravnala. Ker ni, se bo kmalu pričela rušiti. Kot prva točka sporazuma stoji, da sestavi novo vlado sporazuma Pašić. Ali obstoji samo zato sporazum? Trdim, da se še sedaj zbirajo tajni dokumenti proti nekemu članu koaliciije. (Misli je očitno na St. Radiča.) Tak režim se ne more obdržati. Ne proročim, padla ne bo vlada čez mesec, ampak čez teden. — Dalje je rekel Davidović: Nismo proti temu, da se menja ustava, kadar pride čas za to. Smo za široke samouprave. — V Rusiji ne vidimo današnjo vlado, ampak narod, s katerim nas veže krvno sorodstvo. Mi nismo proti obnovitvi odnosajev z Rusijo.

Pribičevićev shod v Bački je bil obiskan od več tisočev. Pribičević je v svojem govoru najprej kritiziral politiko sporazuma. O nacionalnih manjšinah je rekel: Jaz sem nasprotnik madžarske in nemške stranke, kot sem velik protivnik tudi srbske stranke in sploh vsake plemenske stranke. Mi Srbi, Hrvati in Slovenci smo eno in mi smo stvorili to državo, a Nemcem in Madžarom dajemo vse pravice. Jaz sem Madžarom kot minister prosvete dal osnovne šole, gimnazije in trgovske šole. Vendar mi nečemo, da bi postali Srbi, mi jih nečemo posrbiti. Nemci in Madžari naj postanejo samo dobri državljani.

3 stranke.

Okrožna konferenca na Jesenicah se vrši na velikonocni ponedeljek, dne 5. aprila ob 9. uri popoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev in poročilo predsednika. 2. Naša mladina. 3. Pokret NSSZ. 4. Poročilo krajevne organizacije NSS. 5. Novi človek. 6. Razno. — Ob 2. uri popoldne je seja zastopstev stranke, mladinske in strokovne organizacije.

Krajevna organizacija NSS v Ptujju je imela svoj VIII. redni letni občni zbor v soboto, dne 14. marca 1926 ob 20. uri v gostilniških prostorih »Društvenega doma« v Ptujju. Občnega zbora se je udeležilo lepo število strankinih pristavcev. Strankino načelstvo je zastopal tov. podnačelnik Rudolf Juvan iz Ljubljane. Tov. predsednik Anton Blažek se je uvodoma spomnil prerano umrlega tovariša Andreja Haladeja, ter pozval vse navzoče, da se dvignejo raz se dežev v znak sožalja in da zakličejo »slava njegovemu spominu«. Iz tajniškega poročila, ki ga je zelo izčrpno podal tov. tajnik Egidij Sigl, je razvidno, da krajevna organizacija NSS v Ptujju vkljub vsem šikanam nasprotnikov in malemu številu članstva zelo lepo napreduje. Tov. tajnik je omenjal, da je imela organizacija 10 rednih odborovih sej, priredila ob sredah članske sestance, glavno delo odbora pa je bilo osredotočeno na obnovitvi, oziroma ustanovitvi podružnice NSSZ v Ptujju. Tajnikovo poročilo je nadalje vsebovalo celotno poročilo o društve-

nem delovanju za leto 1925. Blagajniško poročilo je podal tov. Milan Menoni. Na predlog pregledovalcev računov se je podal blagajniku in celotnemu odboru absolutorij. Tov. Rudolf Juvan iz Ljubljane je poročal zelo izčrpno o položaju stranke in o politični situaciji, ter se je vzelo njegovo poročilo po daljši debati odobruje na znanje. Pri volitvah novega odbora je bil izvoljen sledeči odbor: predsednikom: tov. Anton Blažek, podžupan mesta Ptuj: odbornikom pa: tovariši Breclaj Alojzij, Medved Anton, Kalinđer Vladimir, Antonovič Ivo, Zemljč Alojzij, Cajzek Mihael in Egidij Sigl; namestnikom: tov. Pavelka Karl in Travžan Blaž; pregledovalcem računov: tov. Menoni Milan in Ivo Štuehec. Pri slučajnostih se je razvila daljša debata glede nadaljnjega delovanja, posebno pa glede prireditve, odnosno razvija prapora podružnice NSSZ in ustanovitve mladinske organizacije »Bratstva«. Ob zelo pozni uri je zaključil tov. predsednik Blažek občni zbor, zahvalivši se vsem za tako častno udeležbo.

Logatec. Krajevna organizacija NSS v Logatcu ima v nedeljo, dne 28. marca ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne pri Kuncu svoj redni občni zbor. Dnevni red običajen. Na občnem zboru poroča tudi delegat načelstva iz Ljubljane, zato je dolžnost vseh članov, da se tega občnega zbora udeležijo polnoštevilno in točno. — Odbor.

Politična šola.

Socializem na Angleškem.

St. Simonov in Fourierjev vrstnik na Angleškem je bil Robert Owen (1771—1858), ki spada med največje človekoljube na svetu. Owen je čisto prepričan, da je značaj vsakega človeka produkt razmer, v katerih se nahaja, in produkt njegove vzgoje. On zahteva, da naj v človeški družbi vlada popolna enakost brez kakih kakih glede pravice, izobrazbe in inovine. Svoje nazore je skušal praktično uresničiti, ko je postal ravnatelj velike predilnice v New-Lanarku na Škotskem, kjer so bili delavci do tedaj na najslabšem glasu. Takoj se je lotil z vso vmeno vzgoje teh zanemarenih in zapuščenih delavcev. Najprej je hotel delavce zboljšati v нравnem oziru, kar se mu je z ljubeznivim in premišljenim postopanjem posrečilo: pohotnost in pijančevanje sta izginili. Tudi je z vso silo delal za gnojni zboljšanje svojega delavstva, preskrbel jim je primerna zdrava stanovanja, tudi v tovarni je skrbel za zdravstvene uredbe, dnevno delo se je skrajšalo na 10 ur, otrokom pred 10. letom ni bilo dovoljeno vstopati v tovarno. Pri tem pa je njegovo podjetje rapidno napredovalo, tako da je mogel vedno večje glavniice uporabiti za nove naprave v dosego večje produkcije in večjega blagostanja svojih delavcev. Po pravici so Hwenu nadeli ime »socialnega reformatorja iz New-Lanarka«. V svojih spisih je Owen kazal na usodne posledice, katere ima za delavstvo razvoj industrije in pozivljali delodajalce, naj posvete vsaj toliko pozornosti svojim delavcem, kakor svojim strojem

in orodjem. Tehnične iznajdbe v dobi 1792 do 1817 so po njegovem proračunu pač 12-krat povečale produktivno moč Angleške, toda stanja delavstva niso neke zboljšale, temveč ga še poslabšale, ker so vrgle ves dobiček podjetniku, delavca pa napravile za navadnega sluzo strojev. Da bi se te razmere zboljšale, je Owen zahteval ustanovitev družbenih središč (skupin) od 500 do 1500 duš, kjer bi se pod državnim vodstvom gojilo poljedelstvo in industrijo, in sicer ne za promet, temveč za lastno uporabo; z umnim vodstvom bi se dosegla največja produktivnost, delovni čas bi se zelo zmanjšal. Nekateri poizkusi, ki so se napravili na podlagi teh Owenovih naukov zlasti v Ameriki, so se izjalovili, vendar pa gre Owenu zasluga, da je zbudil na Angleškem smisel za zadržno produkcijo, sprožil varstvo delavcev in največ pripomogel k temu, da se na Angleškem socializem ni družil s politično revolucijo, temveč se omejil na svojo moč (Trade Unions). Praktični program sedanjih angleških socializmov obsega poleg nekaterih političnih zahtev zlasti te-le točke: spoštovanje volilno pravico, letne parlamente, visoko obdačbo obrestnega in rentnega dohodka zlasti pa omejevanje individualističnega gospodarskega reda z razširjenjem javnih podjetij in zavodov (podržavljenje železnic, vodovode, javno razsvetljavo, javni promet itd. naj prevzamejo občine v svojo oskrbo), ter razširjenje delavskega varstva. Kakor se vidi, se angleški socializem znatno razlikuje od socializma na Nemškem in pri nas.

(Dalje prih.)

Po drugih državah.

Demisija češkoslovaške vlade. Med strankami vladne koalicije je že več tednov sem vladalo skrajno napeto razmerje. Agrarci so vztrajali na tem, da se zviša carina na živila, dočim so se socialistične stranke odločno upirale temu predlogu. Poleg tega so nastali v vladni koaliciji spori glede uradniških plač in kadrskega roka v vojaški službi. Dne 24. t. m. bi se imelo po ustavi prirediti splošno zasedanje parlamenta. Ker do tega časa ni prišlo do sporazuma med koalicijskimi strankami, je bil min. predsednik Švehla prisiljen, da je podal demisijo celotnega kabineta. Nato je imenoval predsednik republike uradniško vlado, kateri načelnik dr. Černý, ki je istočasno tudi minister za notranje zadeve. — Ostali portfelji so razdeljeni takole: zunanje ministrstvo dr. Beneš, finančno ministrstvo dr. Engliš, trgovinsko ministrstvo dr. Peroutka, pravosodno ministrstvo in prehrana Hausmann, prosveta Kramář, poljedelstvo in unifikacija Slavík, narodna obramba general Sirový, ministrstvo za Slovaško dr. Kalay, promet Riha, pošta in brzojav Fatka, socialno skrbstvo Sieszl, javna dela Roubík. — Nova vlada je le predhodnega značaja, ker je bilo trenutno nemogoče najti drug izhod. Z ozirom na številčnost narodnih manjšin se bodo končno morale sporazumeti češke stranke, če hočejo ohraniti svoji državi nacionalen značaj. Sedaj se dela veliko na tem, da se pritegne tudi Hlinka k parlamentarnemu delu. Češke stranke so se zedinile v tem, da se Slovaški prizna samouprava pod pogojem, če odstopi Hlinka od nadaljnjih separatističnih akcij in se prične udeleževati v parlamentu na strani Čehov.

Nova francoska vlada. Malo je imela izgledov nova francoska vlada, da bi dobila zaupanje v parlamentu. Slučaj je pa vendarle hotel, da je dobila Briandova vlada v parlamentu veliko večino. V Briandovem kabinetu zaseda sedaj mesto ministra za notranje zadeve Malvy. Prav posebno na tega novega ministra se je vrgla desna parlamenta in ga obdoleževala veleizdajstva. Res je, da je bil svojčas Malvy pred obtožbo radi veleizdaje. Pozneje se je pa izkazalo, da so bile vse te obdoležitve neresnične. Konservativci se pa niso zadovoljili s sodnimi ugotovitvami, ampak so znova objavili težke obdoležitve. V obrambo Malvyja se je postavil min. predsednik Briand in s svojimi sijajnimi izjavami pridobil večino zbornice. Malvy, ki je tekem debate sedel v ministrski klopi, je vsled razburjenja

in pod dejstvom, da se mu zopet krade osebno čast — padel v nezavest. Dogodek je vzbudil veliko ogorčenje proti konservativcem in povzročil, da so socialisti izjavili, da glasujejo za zaupanje Briandovi vladi predvsem zato, ker se je neugodno vladno pozicijo hotelo izbrabiti in osebno uničiti Malvyja. Vlada je dobila večino 361 glasov proti 165 glasovom. — S tem glasovanjem je bilo dano zadoščenje predvsem Malvyju, dočim je za Brianda kriza le odročena.

Nemčija po ženevskem neuspehu. Na seji nemškega državnega zbora je govoril zunanji minister dr. Stresemann o ženevskih pogajanjih in izjavil, da je komisija glede sprejema Nemčije v Zvezo narodov kljub deločinam, ki so predpisane za sprejem posameznih držav, sklenila opustiti izpraševanje Nemčije, ter soglasno izjavila, da je Nemčija izpolnila svoje mednarodne obveznosti. Od leta 1919 je nemška zunanja politika usmerjena na to, da bi zmanjšala tlačenje Nemcev. V tem oziru sta prinesla Locarno in Ženeva velik napredek. — Razen nacionalistov so vse stranke v državnem zboru odobraval Stresemannovo politiko. Državni zbor je izglasoval Stresemannu zaupnico z 259 proti 141 glasovom. Odklonjen je bil tudi predlog nacionalistov, da se umakne prošnja za sprejem Nemčije v Zvezo narodov.

Amerika in Evropa. Amerika je vedno bolj nezadovoljna z evropsko politiko. Posebno se kritizira v Washingtonu politika Francoske, ki je baje največ kriva, da ni še danes Nemčije v Zvezi narodov. Amerikanci odklanjajo vsako sodelovanje z evropskimi državami, kakor tudi z Zvezo narodov, ki je izključno le pod vplivom evropskih velesil. Amerika nastopa proti Evropi le kot neizprosni upnik, ki hoče imeti povrnjene vse vojne dolgeve. Da je ameriško nerazpoloženje napram Evropi doseglo svoj vrhunec, dokazuje tudi to, da namerava senator Borah vložiti interpelacijo, ki zahteva od Anglije odškodnino za blokado v času, ko Amerika še ni stopila na stran zaveznikov. Dalje je v teku energična akcija, da bi ameriški senat odklonil ratifikacijo dogovora, ki je bil sklenjen z Italijo za odplačevanje vojnih dolgov. Pri tem se navaja, da Italija ni vredna podpore, ker ji načeljuje Mussolini, ki vodi imperijalistično in bojno razpoloženo politiko.

Grški diktator Pangalos nastopi pri predsedniških volitvah kot kandidat. Kandidaturo so mu ponudili oficirski krogi.

Tedenske vesti.

Razstava Ante Trstenjaka v Mariboru. Mladi, mnogo obetajoči akademski slikar Ante Trstenjak je tudi v Mariboru razstavil svoje novejšo umotvoro. Blizu 70 slik iz več delov sveta visi na stenah v veliki kazinski dvorani. Brez hrupa in v odsotnosti visokih oblastvenih funkcionarjev se je na praznik sv. Jožefa izvršila otvoritev pod predsedstvom »Ljudske univerze«, ki je razstavo vzela pod svoje okrilje. Slike predstavljajo motive iz Italije, Francije, Čehoslovaške, Prekmurja, Dolenjske itd. Najlepše slike so iz Italije, a za naše oko najbolj originalne pa so vsake zimske slike iz Prekmurja. Med slikami vzbujajo posebno pozornost portreti. Za spretnost mojstra govori zlasti skica novinarja Pipca, katero je »Trstenjak izdelal v dobri pol uri medtem ko je original uredoval s strankami (v zadnji »Mojmir«). Več slik je bilo takoj po otvoritvi prodanih. Najlepšo in to je gotovo cerkev Sv. Marka v Benetkah je kupil g. notar Ašič. Obisk je kljub neugodnemu vremenu še precej ugoden. Trstenjakova umetnost je pri občinstvu že zato priljubljena, ker je ostal vkljub modernizaciji v tehniki v duši izvršetka dosledno naravi, kar se posebno razločno opazi pri krajinskih slikah. Čitateljem »Nove Prave« toplo priporočamo, da si razstavo ogledajo.

Redukcija uradništva se prične! Po beograjskih poročilih se prične že 1. aprila z redukcijo uradništva z ozirom na novi znižani proračun. — Odpuščeni bodo v prvi vrsti dnevnicaarji, ki 1. aprila ne dobe več plače. Koliko bo teh, se ne ve. Potem pa pride na vrsto nižje uradništvo.

Nazaj v stare čase? — Ko čitamo inserate v naših listih, izmed katerih so nekateri sestavljeni po ameriško, s katerimi razne trdke ponujajo svojo robo v nakup, se nam nehotе vsiljuje misel, da se nam vračajo stari, dobri časi. Tako je n. pr. neka ljubljanska tovarna čevljev že nekaj dni objavljala oglas, katerega naj bi čitatelj izrezal in s svojim naslovom poslal v vrsto udeležbe pri žrebanju velikonočnih nagrad. Zopet druga trdka razglasa, da dobi vsaka deseta dama, ki kupi pri njej nov klobuk — zastoj nov klobuk itd. Vendar se nade na stare čase istočasno razblinijo v nič, ko človek pomisli, koliko ima v svoji denarnici cvenka. Kaj pomagajo razne vabe, ko pa človeku ne preostane nič, vse gre za ubogi kruhek in še zanj zmanjka. Starih dobrih časov ne bo še kmalu!

Udeležencem VI. Ljubljanskega velesejma od 26. junija do 5. julija je dovoljen 50% popust od normalnih vozniških cen na vseh progah drž. železnice za vse brze, osebne in mešane vlake razen luksuznega vlaka S. O. E. za potovanje v Ljubljano od 20. VI. do 5. VII. in za povratek od 26. VI. do 10. VII. t. l. Tudi za prevoz razstavnega blaga velja 50% popust v smislu žel. tar. II. del. V. XIII. Te ugodnosti veljajo le na podlagi sejmске legitimacije, ki se bo prodajala v vseh večjih denarnih zavodih in trgovskih korporacijah po 30 Din.

Stanovanjska kriza se sistematično rešuje menda samo v Ljubljani, saj iz drugih krajev države o tem ni slišati. Pa tudi v Ljubljani je mestna občina edina. Mestna občina je postavila po vojni že veliko stanovanjskih hiš. Posebno pomembna je kolonija velikih hiš za Bežigradom. Prav tam se je ta teden zopet pričelo z gradnjo 10 hiš, ki bodo imele po 4 stanovanja. Tako nastaja za Bežigradom nov del mesta.

Avstrijski inženirji gredo v Rusijo. Dunajska delavska zbornica se je s sovjetskim dunajskim zastopnikom sporazumela, da odpotuje v Rusijo 150 inženirjev raznih branž, kjer bodo nameščeni v raznih podjetjih.

Zima v pomladi. Kakor bi ga bilo sram se posloviti od zime, je skozi 14 dni odlašal s svojim obiskom pri nas. Raje se je potepal po Rusiji in nad oceani, a nam se je le obetal v ameriških dneh, podobnih onim ob koncu adventa. A baš, ko so tudi naši dnevniki ponovili vest dunajske meteorološke postaje, ki je vedela peti slavo lepim, solničnim predpomladnim dnevom (o katerih pa saj na Štajerskem ni bilo ne duha, ne sluha) se je ne pričakovano pojavil. Bilo je to baš na prvi dan koledarske pomladi. Mimogrede v zabavo, to se je že zgodilo tudi kdaj prej na ta dan. Toda letos se nam ta beli vrag (moderni vragi so namreč tudi beli) vsiljuje že tri dni venomer, niti ponoči ne da miru. Prinaša ga mrzli sever, a vendar je tako moker, da je tri dni komaj za silo pobelil ponekod že zelene doline in umazane strehe po mestih. In ni še nobenega izgleda, da postane jutri ali saj do praznika (v četrtek) bogve kako lepše. Gorje tudi, če bi se naenkrat zjasnilo. Mrab bi umil vse dosedanje poganjke na drevju in rastlinah. — Glede snega smo bili torej točni. Tudi ostali dve šibi božji, potres in vihar, smo zadeli, kar lahko potrdi tudi potresna opazovalnica pod Triglavom. Ni nobenega izgleda na bolje. Nasprotno. Razna znamenja kažejo, da letošnja Velika noč tudi našim krajem ne prinese posebno veselih prirhov. K že delujo-

čim vulkanom v daljnih južnih in zapadnih krajih se obeta tudi reaktiviranje nekaterih že kot ugaslih znanih ognjenikov. Ako se ta danes še domneva uresniti, smemo računati na strašne posledice na dotičnem ozemlju in na primeren odmev tudi v nam bližje ležečih krajih. Pričakovati smemo torej geološko in meteorološko zelo živahne periode že pred Veliko nočjo.

Znižanje davkov. V Nemčiji so se v parlamentu zedinili za znižanje nekaterih davkov. Tako n. pr. bo znižan premoženjski davek, potem davek na vino in druge pijače. Tudi v Angliji bodo znižali davke. — Pri nas seveda o tem ni govora. Veseli bomo lahko, če bo ostalo pri starem.

Strelnjanje. Pretečeno nedeljo so vojaki na straži pri smodnišnici v Celju obstrelili nekega 25 letnega fanta, kateri se je vračal po poti, ki pelje mimo smodnišnice proti domu. Na povelje straže »stoj«, se je fant sicer takoj ustavil, pozneje pa sam ne ve, na kak način se je zopet premaknil, da je nato straža ustrelila ter ga nevarno ranila, tako da je revež pozneje v bolnici umrl. Žrtev ni lahko izostala. Če je bil fant oddaljen samo 50 korakov od straže, bi bil eden od vojakov lahko skočil k fantu ter ga odpeljal na stražo in bi ne bilo treba takoj streljati — saj v njega ne. Zadostvoval bi bil alarmni strel v zrak, da bi bil s tem opozorjen poveljnik straže na dogodek, fant pa prisiljen počakati. Kar tako pustiti streljati ljudi, pa tudi naš vojni minister ni opravičen. — Drugo strelnjanje pa se je vršilo na dan Sv. Jožefa na meji med Planino in Logatcem, kjer sta dva italijanska financarja obstrelila dva naša — financarja in kmečkega fanta. Italijanski financarji so namreč dvakrat poskusili prekorati našo mejo. Prvikrat jih je odvrnil naš finančni stražnik, drugič pa sta prišla Italijana preko meje v gostilno. Ko je bil naš stražnik na to opozorjen, je Italijana pozval, da zapustita naše ozemlje. V odgovor na to se je pričelo strelnjanje s strani naših »ljubih« sosedov. Tako postopajo naši najnovejši zavezniki z nami. Naši diplomati pa se bodo za to še prav pošteno opravičevali pri italijanski gospodi. Obstreljeni žrtvi pa znata biti še kaznovani. Vse je mogoče!

Brezposelnost v avstrijski Štajerski je veličanska. Z dnem 15. marca je bilo pri-
glašanih 23.600 brezposelnih, ki iščejo službe.

Čehoslovaške srečke državnih dolgov se smejo prodajati tudi v naši državi. Oni, ki so take srečke v zadnjem času kupili naj bodo tedaj brez skrbi. — Dobro bi bilo, da bi naša finančna oblast objavila, katere srečke drugih držav so pri nas dovoljene, ker tega ljudje ne vedo.

Avtomatično telefonsko centralo v Ljubljani nam že obetajo dolgo, silno dolgo. Pa jo bomo tudi dobili, saj se že gradi. samo kako? Kakor Noetova barka. Pa ne da bi komu delali krivico! Vsa čast! Ko je bil na razpolago neizbežni kredit, je šlo delo hitro izpod rok, polagali so z vso naglico in na nam doslej nepoznan način kablje. Ko pa je zmanjkalo kredita, so morali s tem delom prenehati in delavce odpustiti. Ko bo zopet kredit na razpolago, pa bodo zopet najeli delavce in z delom pričeli. Delo bo šlo naprej kakor v kanalu Ljubljanice. In avtomatično telefonsko centralo bomo kljub vsem oviram le dobili — v maju, kakor je bilo rečeno, toda — čez 7 let. — Zakaj je šlo drugod hitreje?

Kronanje. Poročajo, da se bo letošnja avgusta vršilo kronanje našega kralja in kraljice.

Matteottijevi morilci — nedolžni! — Razprava proti morilecem socialističnega poslanca Matteottija, ki je bil fašistom najhujši trn v peti in ki se je vršila sedaj par dni samo zato, da se svetu izbrise oči in formalno zadosti zakonu — je sedaj končana. Kako se bo razprava končala, ni bilo težko uganiti. Žena pokojne žrtve, ki je umaknila svojo zasebno tožbo proti morilecem ter izjavila, da se razprave ne udeležijo, ker ne veruje v nepristranost sodišča ter porote. Morilci so po fašistični morali nedolžni. Po mnenju, ki so ga zagovorniki usilili že v naprej na to pripravljenim porotnikom, se je Matteotti v avtomobilu »zadušila«, ker so ga malo preveč »tiščali«, da bi ne bil usel! Če je tedaj govor o umoru, more biti govor samo o nenameravanim umoru. Morilci so deloma čisto oproščeni, eden pa je dobil 5 let, a se mu je 4 leta milostno odpustilo, eno leto je bil v preiskovalnem zaporu, kar se mu šteje v kazen in tako je tudi ta morilec prost. — Živela fašistovska pravica!

Italijanska domišljavost. V Ljubljani so bili pred par dnevi napadeni trije Italijani in malo opraskani (če se niso sami med seboj spraskali). Italijanski konzul je v znak »obžalovanja« tega dogodka za en dan zaprl svoj urad, tako da naši ljudje niso dobili vizumov za potne liste v Italijo. Ali ni to precejšnja porcija nesramnosti? Ali bo naš konzulat v Trstu tudi tako nastopil, da protestira proti napadu Italijanov na naše ljudi pri Logatcu, ki so bili nevarno poškodovani?

† **Gospa Milica Hribarjeva**, soproga bivšega pokrajinskega namestnika g. Ivana Hribarja, je dne 19. t. m. v ljubljanski ubožnici zatislila svoje trudne oči. Pravijo, da se je za njeno smrt zvedelo prepozno in se je vsled tega vršil pogreb tako skromno, brez spremljanja onih ljubljanskih krogov, s katerimi je bila svojčas umrla gospa v tako pristranski stikih.

13. plačo dobe mestni uslužbenci na Dunaju. To zahtevo je predložila njihova organizacija županu, ki je obljubil svojo pomoč. Menda se bo izplačilo izvršilo še tekom aprila. — Kdaj bodo pa dobili naši držav. nameščenci svojo diferenco? O svetem Nikoli!

Skrajna podivjanost. Na Dunaju so zaprli stražarja mrličev Karla Fritscha, ki je v Währingu na starem pokopališču zvalil v mrtvašnico nekega 4 letnega dečka ter ga zlorabil. Sedaj se je v preiskavi dognalo, da je v letih 1918—1921 zlorabljal tudi svojo lastno 14 letno hčerko in pa tudi — mrtve deklice, ki so jih pripeljali v mrtvašnico.

Čedna kazen! Državnega poslanca Jankovič-Besana v Budapešti, ki je v nekem baru dejansko napadel službojočega policijskega uradnika, je kazensko sodišče sledeče obsodilo: 3 mesece zapore in tri milijone kron kazni, potem pa še z izgubo svojega mandata in političnih pravic za dobo 3 let.

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

ARGUS

je naš najboljši domači informacijski zavod.
ima v vseh krajih zanesljive zastopnike.
obvešča o vsem, zlasti o imovinskem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privat. oseb.
ove informacije so vedno točne, iz-
črpne in hitre.
se nahaja v Vuku Karadžića ulici 11
Beograd.
ov telefon je 6-25, njegov brzojavni
naslov Argus.

Mladinski vestnik

BELI »ZAMORČKI«.

Iz predavanja na družabnem večeru »Bratstva« Jesenice, dne 18. marca 1926.

V naših ljudskih šolah je vpeljana navada, da se pobira od otrok prispevke za črne »zamorčke«. Pripoveduje se jim o daljni Afriki ter o ljudstvih, ki tam prebivajo in žive čudno pogansko življenje. Najbolj bedna je menda deca in za njo je treba skrbeti, njej je treba pomagati ter jo rešiti propada.

Toda, ni treba hoditi v Afriko, ne se čuditi življenju drugokotičev; ostanimo doma in se razgledimo po naši domači zemlji. Stopimo na ceste, ozirimo se po stanovanjih naših družin in seznanili se bomo z belimi »zamorčki«. To so otroci revnih staršev, to je mladina brez prave in zadostne vzgoje, to so tisti, ki najbolj obščitno krivico sveta in so radi tega najbolj potrebni pomoči. Za te se je treba zavzeti, tem nuditi opore in jih privedi iz njihovega bednega življenja v družbo dobrih, poštenih ljudi.

Človek v svojem mladostnem razvoju ni samostojen; podvržen je najrazličnejšim vplivom, doveten je za vse, kar ga obkroža. Po vrsti sprejema dobro in slabo, kakor naneso prilike in polagoma se oblikuje njegov značaj.

Slaba zemlja da ničvredne sadove, dobra setev pa obeta lepo žetev.

Nastaja vprašanje: kam z deco, ki umira v družinah, po alkoholu zastrupljenih, kaj storiti s tistimi, ki so še zdravi, ki še niso popolnoma zgubljeni? Kako pomagati tistim, ki so prežgodozi zgubili skrbne očete ali pa bili oropani tople materinske ljubavi.

Ravno iz vrst tiste mladine, ki je odrasla v slabi, zanemarjeni družbi, se rekrutira največ pokvarjenec, največ zločinec in za splošno korist škodljivih elementov. Toda ti grešniki niso po lastni volji in krivdi; izvor njihovih slabosti je iskati v pokvarjenosti celote, ki je prva skrivna, da iz svoje srede pošilja v svet propalice.

Z mladostnim navdušenjem moramo sodelovati pri raznih socialnih ustanovah, ki so namenjene mladinskemu skrbstvu. Zbirajmo mladino v dobrih, k lepoti stremočih družbah, da se odtegne slabim razvadam in postane to, kar tirja človeški ponos in dostojanstvo. Mladim očem naj se pokaže solnce in veselje do življenja.

Jesenice. Kakor že zadnjič javljeno, odide naš aglini brat Nande Bokal izvrševati svojo vojaško dolžnost za dobo 18 mesecev. »Bratstvo« mu na predvečer odhoda, v soboto 27. t. m., priredi v svojem društvenem lokalu poslovilni večer. Brat Nande je bil med ustanovitvi našega pokreta in se udeleževal vsega dela od prvega (ustanovnega) sestanka do danes. Polje njegovega udejstvovanja je bilo predvsem tamburaški kvartet, kjer je nastopal kot izborni berdist. Naše društvo bo njegovo delo in njega za časa odsotnosti pogrešalo z zavestjo, da se vrne zopet. — Odhodnica se prične ob pol 8. uri zvečer. Bratje in sestre iz Jesenic in Hrušice! Udeležite se poslovilnega večera brata Nande, kakor tudi člani Nar.-soc. strokovne zveze in kraj. org. NSS. S svojo udeležbo pokažimo razumevanje naše misli in pravega bratstva!

Najboljša kolesa in šivalni stroji
so edino
PETELINČEVI
znamke GRITZNER, ADLER, PHONIX
za dom, obrt in industrijo.
Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji, večletna garancija.
JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Strokovni vestnik

Delegatsko zborovanje Narodno socialne strokovne zveze in Samostojne strokovne delavske Unije se vrši v nedeljo, dne 28. marca t. l. ob 9. in pol uri dopoldne v dvorani restavracije pri »Levu« na Gospodarski cesti v Ljubljani. Vstop na zborovanje samo proti vabilu. Vsi delegati podružnic naj pridejo točno in sigurno. Vabila je prinesli s seboj.

Upravni odbor NSSZ ima svojo sejo v nedeljo, dne 28. marca t. l. ob 2. uri popoldne v strokovnem tajnistvu v Narodnem domu. Vsi bratje odborniki naj se te seje udeležijo zanesljivo in točno.

Konferenca gorenjskega okrožja se vrši na velikonočni ponedeljek, dne 5. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih gostilne gosp. Kobala »pri Vipavcu«. Te okrožne konference se morajo udeležiti vse naše organizacije na Gorenjskem po svojih zastopnikih. Centrala v Ljubljani pošlje tudi svoja zastopnika, ki bo poročal o delavskem položaju in orisal delavski pokret. Z ozirom na resnost časa, v katerem se nahaja delavski razred, mora ta konferenca zbrati vse zastopnike našega delavstva na posvet, ki naj bo dal nove smernice našemu delu. Bratje, vsi in polnoštevilno na konferenco.

Javornik. Javorniško delavstvo se je pričelo živo zanimati za našo strokovno organizacijo in pristopa v naše vrste. Ker tukaj še nimamo samostojne podružnice, pristopajo zaenkrat v jeseniško. Kmalu pa ustanovimo tudi na Javorniku našo postojanko. Naše vrste se množijo, kar je dokaz, da kremo pravo pot. Bratje, v vrste narodno socialnih bojnikov.

Ptuj. Tukajšnja podružnica NSSZ je imela v nedeljo, dne 14. marca t. l. v prostorih gostilne »Društveni dom« svoj redni občni zbor. Občnemu zboru, ki je bil dobro obiskan, je predsedoval podružnični predsednik br. Sigl, ki je uvodoma orisal dosežene delo podružnice. Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da je podružnica v

živahnem kretanju in da je nje delo plodno. Tudi blaginjsko poročilo je bilo razveseljujo, kar dokazuje, da se člani zavežajo svojih dolžnosti. Predsednik osrednjega vodstva br. Rudolf Juvan je v lepih in stvarnih besedah orisal delavski položaj in poročal o potrebi strokovnih organizacij za duševni in ročni proletarijat. Tudi se je dotaknil vprašanja Delavske zbornice in vseh ostalih delavskih vprašanj. Ob koncu svojega govora je želel podružnici kar največ uspeha in pozval navzoče na delo za dobrobit narodnega delavca. Njegovemu govoru so zborovalci živahno pritrjevali. Sledila je volitev novega odbora, kateremu na čelu stoji dosedanjí predsednik br. Egidij Sigl. Občni zbor je pokazal, da so naše vrste v Ptuj močne in disciplinirane, kar je vse pohvale vredno.

Ptuj. Podružnica NSSZ v Ptuj namerava v mesecu maju razviti svoj društveni prapor in že sedaj pozivlja vse bratske organizacije, da se pripravljajo na to slavno. Podružnica je naprosila osrednje vodstvo, da priredi glavno delegatsko zborovanje NSSZ v Ptuj in je upanje, da bo prošnja ugodena. Tako bi potem to slavno bilo združeno tudi z delom za organizacijo in bi Ptuj sprejel delegate iz cele Slovenije. — Blaginjski prosijo vse brate, ki imajo nabirane bloke za nabavo prapora, da predložijo čimprej obračun, da ne bo imel pozneje preveč dela na enkrat. — Brate in sestre odbornike veseličnega odseka pa prosimo, da se redno udeležujejo vseh sklicanih sej, ker je dela za vse dovolj. — Odbor.

Vsem podružnicam NSSZ! Te dni smo razposlali okrožnico v pogledu seznamov vseh brezposelnih članov, ker nas je v to zaprosila Delavska zbornica. Prosimo zato prav vse odbore podružnic, da nam redno in točno pošiljajo sezname brezposelnih, kakor je to zahtevano v okrožnici. Tudi na ostalo v okrožnici se je ozirati in ugoditi. — Tajnik.

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAFH

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestetner Cyklostil.
LUDVIG BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6, I. nadstr., vrata 10. Telefon štev. 980.

Pogovor o tem in onem.

Ali je Mars obljuden?

Mars je prizadejal pred poldrugim letom zvezdogledom mnogo skrbi, ker se je takrat približala ta zvezda najbolj naši zemlji in so upali učenjaki rešiti vprašanje, ali žive na njej živa bitja, ali pa je na površini Marsa vse puho in prazno. Sto in sto teleskopov (velikih daljnogledov) je bilo oni čas obrnjenih proti nebu, dasi so astronomi (zvezdogleddi) trdili, da na zvezdi, ki je oddaljena od naše zemlje najmanj 40 milijonov kilometrov, s sedanji daljnogledni ni mogoče opaziti organskega življenja, tudi če bi se tam v resnici nahajalo.

Oni kritični dnevi so minuli, ne da bi bilo zanimanje človeštva utešeno in rdeča zvezda se je zopet oddaljila od naše zemlje in se nam javljala v svoji prejšnji svetlobi in obliki.

Sedaj pa se je v Ameriki zopet vzbudilo zanimanje tamkajšnjega prebivalstva, ker so ameriški astronomi napravili novo senzacionalno odkritje. Pri Marsu je šlo predvsem za to, ali je na njem življenje sploh mogoče, če so dani za življenje isti ali vsaj podobni predpogoji kot na zemlji. Številna raziskavanja dokazujejo, da je življenje na Marsu mogoče. Dva ameriška zvezdogleddi sta sedaj znova potrdila, da obdaja Mars zračno morje, ki tvori zaščitni oklep proti uničujočemu žaru solčnih žarkov in proti presilnemu nočnemu ohlajenju. Omenjena astronomija sta sedaj tudi dokazala, da se nahaja v tem zračnem morju tudi vodna para in mnenja sta, da na Marsu ne manjka niti kisika.

Ta poslednja raziskavanja utrjujejo pričanje, da na Marsu žive ljudje in živili in da se tudi tam nahaja fastlinsko življenje, ker je Mars našim zvezdaj najbolj podoben že po tem, da se tudi tam nahaja voda in zrak. Mogoče je torej, da vlada na Marsu podobno življenje kot na naši zemlji in neskončno žal bo samo tem, ki bi se hoteli preseliti na Mars, pa jim pri tej njihovi nameri ne bo mogla pomagati niti današnja sicer zelo razvita avijatika.

Po dvanajstih letih odkrit morilec.

Sin polkovnika morilec. — Preiskava ustavljena na ukaz avstrijskega cesarja.

S Pariza je pred kratkim prišla vest, da je bil v Marseillu prijet avstrijski državljani 32 letni plačilni natakari Feliks Kundegrabler, bivši slušatelj dunajske tehnike, ker je umoril pred 12. leti v dunajskem hotelu »Römischer Kaiser« prostiutko Mizzi Schmidtovo. Dne 29. junija 1913 je privedla Schmidtova v omenjeni hotel moškega, ki je čez kake pol ure zopet odšel. Sobarica, kateri se je zdelo njegovo razburjeno obnašanje pri odhodu sumljivo, je opazila skozi sranje v vratih, da leži Schmidtova na postelji oblečena in brez vsakega znaka življenja. Policija je ugotovila, da je bila Schmidtova zadavljena. Sum je padel takrat na huzarskega poročnika in sina znanega pivovarnika Dreherja, katerega priležnica je bila Schmidtova in ki je imenovan tudi dal veliko odpravnino. V njeni sobi so našli brnilno knjižico, glasečo se na 33.000 kron.

Bilo je aretovanih več oseb tako v Avstriji kot v inozemstvu, toda vsi prijeli so dokazali svojo odsotnost. Ko pa je policija prišla na sled pravemu morilecu, je bil ta že davno na varnem. Bil je to 22 letni sin polkovnika Kundegrablerja, ki je takoj po izvršenem činu izginil z Dunaja, tako da se je njegov oče sam, ki seveda ni slutil zveze z umorom prostitutke, obrnil na policijo za pomoč. Pri iskanju sledi za njim pa je ugotovila policija, da se je kritične noči nahajal izginoli v notranjosti mesta, vsled česar se je obrnil sum tudi nanj. Policijski akti so se poslali v kabinetno pisarno in čez nekoliko dni je dobil policijski ravnatelj ukaz, da se ima ustaviti preiskava. Stari Franjožef ni mogel prenesti misli, da bi bil postavljen pred sodišče kot morilec član stare oficirske rodbine!

Nekateri policijski uradniki pa so po gotovem času na svojo roko nadaljevali preiskavo proti osumljenju, ki je užival cesarsko protekcijo. Ugotovili so, da je pobegnil v Afriko, kjer je služil 6 let v tujski legiji. Nato se je vrnil v Pariz, se oženil in se preselil v Marseilles, kjer je bil pred nekaj tedni prijet. Pravica gre svojo pot včasih res počasi, toda niti ji je težko!

Kako priti do bogastva?

Prav tako kot gornje, bi se moglo staviti tudi vprašanje, kako postati velik slikar, kipar, pisatelj, politik itd., in vsak mojster v teh strokah bi bil z odgovorom v zadregi. V tako zadregi je spravil neki ameriški novinar najbogatejšega moža na svetu Johna Rockefellerja z vprašanjem, kako priti do bogastva. Prvi svetovni bogataš je odgovoril, da je treba, če naj se doseže bogastvo, imeti srečo, samo srečo in predvsem srečo. Po njegovem mnenju pa je poleg tega še potrebno, da vsakdo, ki ga sreča obdaruje, isto tudi spozna in

pravilno oceni, ter pravočasno izrabi. Če si kdo pridobi prvi milijon, je treba predvsem, da ga zna dobro naložiti, da se mu hitro pridruži še drugi. Rockefeller pravi, da je čutil že v prvi mladosti veliko nadarjenost za pridobivanje denarja in da te nadarjenosti ni izgubil niti sedaj, ko se šteje med kralje bogatašev. Svoji čas je bil ves trgovski svet presenečen po njegovem živahnem zanimanju za železo in kralu so se pričele cene te nenadomestljive kovine v resnici dvigati, kar mu je prineslo nekoliko desetlin milijonov. Rockefeller niti ne smatra za tako težko milijone pridobiti si, temveč za mnogo težje, iste pravilno uporabljati, tako, da ne ostane prvi milijon osamljen. Poleg tega priporoča varčnost, vestnost in točnost pri vseh poslih in vztrajanje v dobrih in koristnih navadah. V celoti pa tudi Rockefeller ne more dati nobenega recepta za bogatitev, kot ga za kako znamenito delo ne more dati noben umetnik. Je pač treba prirojene nadarjenosti in sreče, sreče in zopet sreče.

Otroci, ki poginjajo.

V sedanji Rusiji je mnogo perečih vprašanj: eno najbolj perečih pa je vprašanje otrok brez doma in brez nadzorstva. To staro vprašanje sedanjega ruskega življenja ni izgubilo nič na svoji strahoti. Poslednji čas postajajo ti zapuščeni otroci naravnost bolj sovjetskih mest. Ne mine dan, da se ne bi n. pr. v Moskvi pojavile vesti o novih »junaških činih« teh zapuščenih otrok. Tu napadejo sovjetskega imenitnika, ki stopa po ulici v lepem kožuhi in mu ga razrežejo z ostrimi noži, tam zopet odnesejo premožnejšim staršem dete, katerega jim ne vrnejo preje, dokler ne dobe zanj primerne odkupnine. Zanimivo je, da so boljševiški policijski uradi, ki so razvijali toliko sile v boju proti buržuaziji, proti revoluciji in svobodni trgovini, nekako brezbržni napram počenjanju teh otrok, ki so že kar preplavili Moskvo, Charkov in Kijev. Severna mesta ne trpe toliko pod tem zlom, ker otroci »se selijo« na jesen proti jugu.

V »Krasnoj Gazeti« je bil pod naslovom »Otroci, ki živijo poginjajo« pred kratkim objavljen podlistek, ki je v pestrih barvah slika življenje dvanajstletnega zapuščenega pobiča Sjenke, s katerim se je pisatelj seznanil na charkovskem kolodvoru.

»Pred odhodom vlaka pregledavajo sprevodniki pazljivo vnožje vagonov. Na moje vprašanje, zakaj da delajo to, mi je eden od njih razdraženo odgovoril: »Ta pakaza se vedno skriva med kolesi, barabe potepuške.«

V resnici so našli nekaj skritih otrok in jih odvedli s kolodvora. Med njimi je bil tudi zapuščen otrok Sjenka. Na nekem kolodvoru nedaleč od Charkova sem izstopil, da bi nekoliko počel na peronu. »In koga zagledam — Sjenko s cigareto v ustih.

»Odkod si se pa vzel?« — »Pst!« me je tovariško dregnil v bok. Mimo nas je pravkar šel sprevodnik. Ko se je vlak pričel premikati, je mlajši Sjenka hitro sedel na os zadnjega vagona in ko je na bližnjem klancu vlak vozil počasneje, je zlezel v skrinjo pod vozom, v kateri je mirno nadaljeval vožnjo. Seveda je bilo vse to storjeno v smrtni nevarnosti. Toda, kaj za to: ničeno — požvižgam si — je dejal Sjenka.

Na podoben način se Sjenka pogosto seli. Charkova se je hitro naveličal in potem pa: zakaj ne bi potoval, ko je tako lahko in zabavno. Posebno, ko ima Sjenka prijatelje tako v Moskvi, Charkovu, kot v Rostovu. Obiskuje jih zato, da si poročajo o vseh novih pridobitvah na polju svojega »dela«. Med potjo se Sjenka ustavi kjerkoli, saj je vseeno, kje da se »dela«. Samo, da se dobi kaj za »prežvekovanje«. Ali »sunce« kaj dremajočemu potniku, ali si kaj »izbere« pri nepazljivem prodajalcu ali pa kaj priberači z mlo pretvorjenim glasom. Poleti se Sjenka počuti »juheli« vsaj za to pa je poletje. Mnogo slabše je pozimi. Zima je zlo: »eno se pretolčeš, drugo zmrzneš«, pripoveduje Sjenka z odraslo resnostjo.

Sjenka se je očitno že spravil z munistjo, da pogine vsled gladi ali smraza. Zimo Sjenka in njegovi tovariši sovražijo iz nekih vzrokov. Že radi teh nesrečnih kožuhi! Kožuhi so Sjenki neprijetni iz treh vzrokov: Sjenka kožuha nima, drugi: kožuhe nosijo drugi. Kar sami pomislite: Kdo si bo v mrazu razpenjal kožuha, da bi vzel iz hlačenega žepa petkopojejo za Sjenko. In tretjič: iz kožušnega žepa je težko kaj sumiti in v kožuhi ne nosi noben ničesar, razen žepnega roba, ki po Sjenkovem mnenju ni za nobeno rabo.

Uboga sirota Sjenka!

Babica: »Tonček, ali ne greš pogledat sestrice, ki jo je pravkar prinesla štorčija?«

Tonček: »Ne, ampak tisto štorčijo bi rad videl —«

Tajinstveni morilec deklet.

(Nadaljevanje.)

»Nezaslišano, nesramno, ostudno obrekovanje! Strupena sumničanja angelso čistega bitja! Kaj takega ne smem trpeti, marveč moram vse podvzeti, da odkrijem odpošiljateljico tega skrivnostnega pisma, ter jo pozovem na odgovor.«

Zaman si ubija lord Weston glavo, kdo pač bi mu mogel poslati to pismo. Brez dvoma se je pretkana ženska poslužila nepoznanega sla. Toda, kdo more biti ta oseba, kdo tako strašno sovraži Beatrico, da jo na tako ostudno podel način sumniči?

Na to vprašanje si lord ne ve odgovora. In čim dalje zadevo razmišlja, čim bolj se poleže prvo razburjenje, tem bolj različne misli mu polnijo dušo.

Odpošiljateljica pisma si je dozdnevno svoje stvari tako svesta, s tako gotovostjo opisuje vso zadevo, da prične lord le dvomiti. Nehote si stavi vprašanje, kaj pa, če ima vendarle prav, če je Beatrica res — Lord teka kot brezumen po sobi. Ne, saj ni mogoče, tega ne verjame, Beatrica je nedolžna.

In vendar učinkuje poguben strup, ki ga vsebuje usodepolno pismo.

Lord Weston je prijatelj poročnika Colwella, katerega je smatral za poštenjaka. Tako da se je spozabil? Beatrica je zapeljivo lepa deklica, tudi poročnik je mož krasne postave, kaj če se vendarle skrivaj sestajata?

Zaman skuša lord pregneti te mučne misli, vedno znova mu vstajajo pred očmi, ne more se jih iznebiti. Še enkrat pobere pismo pustolovke ter je znova prečita. Nemir njegovega srca narašča, saj je vse tako verjetno, tako prepričevalno. Če bi ga pa vendarle varala?

Lord si ne ve sveta, kaj naj stori. Da bi se odpeljal v Dundee in tamkaj poizvedoval, se mu zdi vsaj zelo nevarno. Če poizveduje pri poslih v lihi, in bi ti potem o zadevi blebetali, tedaj se izpostavlja grozni blamaži, če se izkaže, da je vsebina pisma izmišljena kleveta. In kaj poroče k temu Beatrica, kaj njegov prijatelj Colwell, če izvesta, da je nasel nesramnemu obrekovanju. To bi bil zanj grozen udarec.

Ali pa naj vso zadevo pust v nemar? Ne, tudi to je nemogoče, saj bi ne imel nobene mirne ure več.

In tako se slednjič lord odloči, da se odpelje v Dundee, četudi si še ni na jasnem, kaj naj prav za prav tamkaj stori.

Pitt medtem seveda ni rok križem držal. Dočim je Terezina pretkana sobarica pod izmišljeno pretezo prišla v hišo, kjer je stanoval poročnik Colwell, ter tamkaj na satansko zloben način vsem poslom na široko pripovedovala, da je bila pri poročniku na obisku mlada dama in katero je natančno tako opisala kot je bila zunanost Beatrice Hudson, da so nazadnje vsi verjeli njenemu pripovedovanju, se je Pitt plazil okrog hiše kot zver, ki preži na svoj plen.

Za njegov podel čin mu je marsikaj dobro služilo. Predvsem je bil zunan strahovit snežen metež, da niti en korak pred sabo ni bilo mogoče razločiti predmetov, dalje je imela spalnica poročnika Colwella okna na zapuščen vrt, da se je mogel Pitt pripizgati do njih, ne da bi ga kdo opazil.

Do tu mi je šlo vse po sreči, sedaj pa zadene na novo oviro. Vsa okna so zaprta. In če se Pittu tudi ni bati, da pride sedaj še v spalnico postrežnica ali pa poročnikov sluga, je vendar njegova naloga zelo težavna.

Pitt niti hip ni bil v dvomu, da se ne sme pokazati v lihi, še manj, da bi skušal skozi vrata priti v poročnikovo stanovanje.

Nakit mora na vsak način od zunaj spraviti v poročnikovo spalnico. In to ni ravno lahka naloga, kajti vsa okna so trdo zaprta. Toda lrcu ne upade tako lahko pogum. Ker se nahaja poročnikovo stanovanje v pritličju, more Pitt, ne da bi ga kdo videl, oba okna spalnice nemoteno precej natančno preizkusiti. Pri tem poslu mu posebno prav pride gosto padanje snega. Pozorno motri s svojimi ostrimi očmi oba okna. Nenadoma se mu obraz smehlja zadovoljnosti. Kajti njegove bistrice oči zapazijo nekaj, kar mu je v stanu omogočiti njegovo nakano. V oknu je bila namreč pritrdjena majhna priprava za zračenje.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

Pitt nekaj časa še pozorno motri brnčo pripravo na oknu, potem pa seže v žep svoje suknje ter privleče na dan več kosov motvoza. Tudi klopčič črne sukanca je zraven motvoza, in zdj se, da hoče dečko sukanec upotrebiti pri izvedbi svojega načrta.

črta, ker je motvoz zopet vtaknil v žep ter le sukanec obdržal v roki.

Sedaj pazno ogleduje sobo — seveda pri zaprtih oknih. Kot je pričakoval, v resnici nikogar ni v sobi. Soba je čedno pospravljena, svoj podel naklep more sedaj izvesti, ne da se mu je bati, da ga kdo zasaci. Previdno zleze sedaj na okno, obraz se mu zmagoslavno smehlja, ko vidi, da stoji umivalna miza tik okna. Sedaj odvijte precej sukanca s klopčiča ter napravi s tem, da prime oba konca sukanca z roko, rahlo zanjko, z drugo roko pa vzame iz žepa dragoceni nakit ter ga previdno položi v zanjko. Z veliko spretnostjo spravi sedaj zanjko z nakitom skozi odprtino za zračenje. V svoje veliko zadovoljstvo zapazi zločesti lrec, da je nakit obvisel v zanjki in da se mirno ziblje na niki. In to je ravno hotel doseči. Sedaj vleče toliko časa za nitko, da postane zibanje nakita vedno močnejše, pri tem pa obenem spuša nitko z nakitom vedno nižje. Sedaj lrec še enkrat precej močno potegne za nitko, nakit se počeno zaziblje, in v trenutku, ko plava tik nad umivalno mizo, hitro popusti nitko. Nakit obleži na umivalni mizi in sicer na tako vidnem mestu, da ga mora vsak, ki pride v sobo, kaj kmalu opaziti. Sedaj spusti lopovski dečko en konec nitke, drugega pa nalahko vleče k sebi, in kmalu ima vso nit zunaj. Nakit leži na umivalni mizi kot bi ga kdo tja položil.

Nekaj sekund motri še Pitt z zadovoljnim pogledom svoje tako uspešno zločinsko delo, potem pa skoči z okna ter zgine v snežnem vrvežu.

Zginuli nakit.

V mraku obstanejo pred hišo, v kateri stanuje poročnik; sani. Iz njih zleze počasi lord Weston. Usodepolno pismo mu ni dalo miru ter ga napolnilo v Dundee. Odločil se je, da se sam prepriča, da se z zvinitim vprašanj osebno uveri, da je vse, kar je stalo v pismu, le laž in prevara.

Seveda pa hoče pri svojih poizvedovanjih zelo previdno postopati ter svoja vprašanja tako zavito postaviti, da ne morejo nastati nobene nepriljetnosti, če se vse skupaj izkaže za laž in podlo obrekovanje.

Kočijaža pošlje lord Weston v bližnjo gostilno z naročilom, da naj tamkaj čaka nanj. Potem pa stopi v hišo, kjer stanuje v pritličju njegov prijatelj. Ko odpre vrata, mu pride nasproti precej postarna poročnikova postrežnica, katero lord Weston seveda dobro pozna. Z njeno molčečnostjo more računati, zlasti še, če ji da dobro napitnino.

»He, Ana,« zakliče lord postrežnici, ki je najbrže hotela oditi v svoje stanovanje, »pridite vendar semkaj!«

Stara ženica rada ugodi lordovi želji ter se še prav požuri, ko vidi, da sega lord v žep. Napitnina je zanj vaba, kateri se ne more upirati.

»Čujte, Ana,« reče lord s prisiljenim nasmehom, »ali je moj prijatelj Colwell doma?«

»Ne, vaša milost, cel dan ima službo!« Lord ji stisne precejšnjo napitnino v roko, rekoč:

»Za majhno šalo gre,« spravi lord jecanje iz sebe, »ali vam je morda znano, če — če je bila pri mojem prijatelju neka dama na obisku?«

Stara žena napravi čuden obraz, potem pa zakrije obraz s predpasnikom.

»Oh, mloštivi gospod, vse skupaj je najbrže le bedasto govorčenje.«

Lord Weston napenja vse sile, da ohrani mirno kri in da zakrije svoje osupljenje. Še enkrat stisne postrežnici napitnino.

»Le povejte mi, Ana, saj to obdržim zase — gre kot sem vam že rekel, le za stavo,« ji šepne lord tiho, ki komaj še zakriva svojo osuplost.

»No, vaša milost, v lihi se govori, da je bila pri gospodu poročniku — ali, tako mi je nerodno povedati — včeraj zvečer neka dama na obisku.«

»Oh —!« Lord krčevito stiska zobe.

»Tako se vsaj govori, lepa blondinka naj bi bila pri njem — in danes jutraj!« Dalje ne pride starka s svojim pripovedovanjem, kajti lord jo tako stisne za roko, da malo manjka, da od bolečine ne zavpije na glas.

»Je že dobro, Ana. Stava je dobljena — je že dobro!«

Ne meneč se dalje za osuplo ženo, usmeri lord svoje korake naravnost v poročnikovo stanovanje. V tistem hipu se pojavi med vrati sluga njegovega prijatelja.

»Ah, — vaša milost, — gospod poročnik je v službi,« javi sluga pokorno.

»Vem — vem že dobro, bom že nekoliko počakal, da se vrne iz službe!«

Slugi se to prav nič nenavadno ne zdi, saj je lord že večkrat čakal na svojega prijatelja v stanovanju.

Lord se usede na stol. Oči si zakrije z rokama ter se zatopi v svoje misli. Dokaza prav za prav še nima niti najmanjšega, celo v tem slučaju ne, če bi bilo kaj resnice na čenčah, ki so jih raznašali v lihi posli; s tem se vedno ni rečeno, da bi bila ravno njegova Beatrica prišla k poročniku na obisk.

Kaj takega sploh ne more verjeti — ne, saj je popolnoma izključeno, — ona, ki je tako čista, tako udana, ona naj bi se bila spozabila? — Ne, nikdar ne!

Lord Weston se je odločil, da pokaže prijatelju anonimno pismo, uverjen, da se potem vse, kar teži njegovo dušo, vsestransko razjasni. Dolgo pa ne more mirno sedeti na stolu. Zato vstane ter hodi po sobi gor in dol, včasih za hip obstane ter se nemirno ozira na uro. Kako počasi vendar poteka čas — prav po polževo. Preden se vrne poročnik, more poteči še nekaj ur. Včasih zopet štrli v vrata, ki vodijo v prijateljevo spalnico, kot da pričakuje, da bi mu mogla vrata rešiti uganko. Obraz mu žari jeze, če se je zmisli na možnost, da bi bila Beatrica prestopila prag teh vrat. S silo skuša potlačiti porajajočo se misel, ki se vedno znova pojavlja.

Soba je bila zelo gorka, puljenje vročine iz peči je bilo zanj nezno; zdi se mu, da ga hoče vročina zadušiti. Tedaj se pa spomni, da spi njegov prijatelj vedno v nezakurjeni sobi, ter hitro odpre vrata spalnice, boječ se, da mu zdaj pa zdaj zastane sapa. Prav oddahne se, ko se takoj pokaže precejšnja razlika v temperaturi. Mehanično napravi nekaj korakov po spalnici, tedaj pa — odmeva po sobi grozen vzkliz, divje vpije. Lord Weston obstane na mestu kot okamenel.

Njegove oči so uprte v umivalno mizo, potem pa jih že zopet obrne proti vratom; prvi hip svojim očem niti verjeti ne more, boječ se, da ga ima sama pošast za beba.

Toda ne! Kar se tamkaj bliska in leskeče, ni nobena zmota, saj je to — — —

Z enim skokom, kot divja zver na svoj plen, plane sedaj lord k umivalni mizi. S tresočo roko zgrabi za lesketajočo dragocenost.

»Pšica, Beatrica — ničvredna — nesramna ženka!«

Da, lord spozna nakit, katerega je vedno imela njegova lepa nevesta zatak njenega v košatih lasih. In sedaj ga najde tukaj — v spalnici svojega prijatelja!

Težko hropenje, bolje povedano, divje stokanje, podobno na smrt ranjenemu bitju, se sedaj izvije iz njegovih ust.

»Ničvredna, nesramna deklina, ki se dela krepostno, sedaj se je pokazal njen značaj v prvi loži in mene je varala, da za njo me je imela!«

Lord Weston se na glas zasmee.

»Ha, kača, to boš še drago plačala, in tudi ti, lopov, katerega sem imel za prijatelja, podli goljuf, oba vaju ubijem!«

Strašen je bil izraz lordovega obraza, ko je izustil te besede. Obraz mu je postal blede, belkaste pene mu vise od ust, oči pa se mu svetijo kot zblaznelemu. Gorje tistemu, ki bi se mu sedaj približal. Brez dvoma bi ga zdobil in pohodil kot majhnega črvica.

Lord je nakit zopet položil na umivalno mizo. Položil? — ne — vrgel ga je, kot bi se bila njegova roka dotaknila strupene golazni. — Bliščeci nakit leži na mramornaj plošči, lord pa se zopet usede na stol ter podpira bolečo glavo s tresočima rokama.

»Beatrica — ti — ti — ali je to resnica, Beatrica — nesrečnica — da si me — varala?«

»In prijatelj, Colwell, na čigar poštenost bi bil tisočkrat prisegel, on je njen — sokrivce, ha — to je preveč — to je zloraba zaupanja kot je svet še ni videl!«

Lord se dvigne s stola. Njegov ponosen obraz kaže nič dobrega obetajočo odločenost. Da, še več, skoro docela se je umiril, — tajinstveni mir pred bližajočo se nevihto — ki vse podere in uniči.

Prevarani lord seveda ne ve, da je postal žrtev dveh pretkanih pustolovk — kako neki bi je mogel kaj takega sploh domnevati? Poselskim marjam bi bil najbrže tako lahko ne nasled, toda tukaj ima dokaz v nakitu, ki ga vidi na lastne oči. — Beatrica je bila tu. Nesramnica je zanj zavržena, ničvredna deklica, o katere poštenju in neoporečnosti doslej nikdar ni dvomil. (Dolje prihodnjik.)

Lastnik in izdajatelj Rudolf Juvan, Ljubljana.

Urednik: Franjo Rupnik, Ljubljana.

Za »Zvezno tiskarno in knjigarno«

Alojzij Höfler v Ljubljani.

Priporočamo trdiko Josip Petelin

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najugodnejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, platna, šifona, kravat, raznih gumbov, žlic, vilic, palic, nahrbtnikov, potrebnih iz šivilje in krojače, škarj za pri krojevanje in za obrezovanje trt.

INSERIRAJTE V NOVI PRAVDI

ZVEZNA KNJIGARNA LJUBLJANA

MARIJIN TRG ŠT. 8.

ZAHTEVAJTE CENIK!

Lastna založba — »SPOŠNA KNJIŽNICA« štev. 1—61

znanstvena zbirka štev. 1.—X.

Največja izbira slovenskih, francoskih, nemških, ruskih, angleških in drugih knjig.

Dobavlja vse revije, časopise in modne liste.

Šolske knjige in šolske potrebščine.

Muzikalije — Papir — Pisarniške potrebščine.

KARO-ČEVLJI
garantirano priznana najboljša kvaliteta
MARIBOR, Koroška cesta št. 19